

COP29
Baku
Azerbaijan

Yaşıl dünya naminə həmrəy olaq!

GƏLƏCƏK NAMİNƏ "YAŞIL GÜNDƏLİK"

COP - İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının qarşısını almaq məqsədilə 1992-ci ilin iyununda Rio-de-Janeyro şəhərində keçirilmiş Yer Sammitində imzalanmış sənəddir. COP (Conference of Parties) abreviaturunun ingilis dilindən tərcüməsi Tərəflər Konfransı deməkdir. Tərəflərin Konfransı İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının icrasına nəzarət edən ali qərarverici orqandır. Bu Konvensiyaya üzv olan 190-dan çox ölkə var.

Ötən il dekabrın 11-də Dubayda COP28-in plenar iclasında COP29-un bu il Azərbaycanda keçirilməsi haqqında qərar qəbul olunub.

Bəşər övladı yaranandan öz ehtiyaclarını ödəmək üçün təbii sərvətlərdən bir çox hallarda kortəbii şəkildə istifadə etməklə ətraf mühitə sağalmaz yaralar vurub, qlobal ekoloji durumu fəlakət halına gətirib. Xüsusilə son yüz ildə bioloji müxtəlifliyə qarşı ciddi təhdidlər, nadir flora və faunalarının tükməməsi bunu deməyə əsas verir. İqlim dəyişmələri içməli və suvarma suları ilə təminatda problemlər yaradır, buzlaqların və göllərin sahəsi azalır, miqrasiya güclənir, ekosistem xidmətlərinin keyfiyyəti isə aşağı düşür. Yaşılıqların sürətlə azalması, qlobal istiləşmə, atmosfer temperaturunun yüksəlməsi ilə bağlı əsaslı məlumatların aşkarlanması elm adamlarını, qabaqcıl təfəkkür sahiblərini artan təhlükəni görməyə, həyəcan təbili çalmağa vadar edib. Nəticədə iqlim dəyişmələri dünyanı narahat edən qlobal problemlərdən biri kimi daim diqqət mərkəzinə düşüb.

Odur ki, bu problemin aradan qaldırılması beynəlxalq səviyyədə koordinasiya tələb edir. Çünki iqlim dəyişmələri milli sərhədlərə məhəl qoymayan qlobal problemdir. İstənilən yerdə baş verən emissiyalar planetin hər yerində hiss olunur və təbii ki, insanlara təsir göstərir. Başqa sözlə desək, qlobal istiləşmənin qarşısını almaq yalnız bir dövlətin öhdəliyi olmadığına görə bütün dünya ölkələri birləşməlidir. Dünyanın aşağı karbonlu iqtisadiyyata doğru keçidində kömək etmək üçün beynəlxalq əməkdaşlıq olduqca vacibdir.

Bu gün ölkəmiz iqlim dəyişmələrinə və müasir çağırışlara kifayət qədər həssas yanaşması ilə seçilir. Bərpaolunan enerjiden istifadə Azərbaycanda geniş vüsət almağa başlayıb. Ölkəmiz bu məsuliyyətli məsələni üzünə götürməklə ətraf mühitə, yeni çağırışlara nə qədər ciddi yanaşdığını və iqlim dəyişmələri, qlobal istiləşmə ilə bağlı problemlərə biganə qalmadığını nümayiş etdirir. Azərbaycan sistemli olaraq iqlim dəyişmələrinə qarşı qlobal mübarizəni dəstəkləyir və səmərəli tədbirlər görür. Artıq bərpaolunan "yaşıl enerji" sahələrində beynəlxalq tərəfdaşlarla birlikdə kifayət qədər iddialı layihələrə imza atıb. COP29 kimi mötəbər tədbirin Azərbaycanda keçirilməsi də ölkəmizə yüksək etimadın və inamin göstəricisi olmaqla yanaşı, beynəlxalq təşkilatlarla formalaşdırılmış uğurlu əməkdaşlığın təzahürüdür.

İqlim dəyişmələri, eləcə də dünyanın ekoloji tarazlığı və ətraf mühitin qorunmasına dair əsas platformalardan sayılan BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının növbəti 29-cu sessiyası - COP29-un ölkəmizdə keçirilməsi Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə nüfuzunun daha da yüksəldilməsi baxımından böyük siyasi və iqtisadi əhəmiyyət daşıyır, iqlim dəyişmələrinin azaldılmasına və "yaşıl enerji"dən istifadəyə yönəlmiş qlobal dəyişmələrinin təşviqində mühüm rol oynayır. Eyni zamanda, ölkələri bir araya gətirməklə ətraf mühitin yaxşılaşdırılması, insanların sağlamlığı və təhlükəsizliyi üçün ciddi təhdidlərin aradan qaldırılması istiqamətində qərarların qəbulunu şərtləndirir.

Tədbirin keçiriləcəyi məkana kimi Bakı Olimpiya Stadionu seçilib. Bu qərar BMT ilə məsləhətləşmələr nəticəsində və əvvəlki COP tədbirlərinin təcrübəsi nəzərə alınaraq qəbul edilib. COP29 zamanı təşkil olunacaq göy və yaşıl zonaların stadion ərazisində kompakt şəkildə yer alması, ətraf mühitə mümkün mənfi təsiri minimuma endirmək məqsədilə ərazinin planı BMT-nin təşkilat komandası ilə koordinasiya şəkildə hazırlanıb. Konfransın bütün plenar sessiyalarının vahid məkanda təşkil üçün stadionun ətrafında əlavə qurğular quraşdırılıb. COP29-un loqosu isə artıq Azərbaycan və dünya ictimaiyyətinə yaxşı tanışdır. Loqoda buta motivləri beş fərqli elementi - flora və fauna, hava və külək, su, enerji və kainatı özündə birləşdirir. COP29-un loqosu bəşəriyyət və ətraf mühit arasında davamlı əlaqənin, ekoloji cəhətdən həssas davranış və nəticəyönümlü fəaliyyətin əhəmiyyətini əks etdirir.

Beynəlxalq tədbir zamanı ölkəmizə gələn ziyarətçilərin iqlim dəyişmələri və COP29 konfransı haqqında interaktiv və maraqlı təcrübə keçmələri üçün Məlumat Mərkəzində müxtəlif tematik zonaların yaradılması da xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. COP zonalarında qonaqlar bu mühüm konfransın xronoloji və coğrafi tarixçəsi ilə tanış ola, virtual səyahət zonasında VR eynəkləri vasitəsilə iqlim səyahətinə çıxaraq dünyanın istənilən nöqtəsində landşaft və iqlim şəraitini izləyə biləcəklər.

Ekoloji maarifləndirmə və iqlim dəyişmələri istiqamətində gənclərin fəal iştirakının təmin edilməsi məqsədilə COP29 Akademiyası da fəaliyyətə başlayıb. İstənilən ixtisas sahəsi üzrə məzunların müraciətlərini qəbul edən akademiya qeydiyyatdan keçən gənclər üçün ünsiyyət, layihələrin idarə edilməsi, peşəkar davranış kodeksi bu kimi yumşaq bacarıqlara yiyələnmək üçün müvafiq mütəxəssislərin iştirakı ilə seminarlara qatılma imkanı yaradır. Bütün bunlar gənclərimizin peşəkar bacarıqlara yiyələnməsinə, təcrübə toplamasına, məşğulluğuna da mühüm töhfə verəcək.

Bu platformada bütün sahələrdə həyata keçirilən işlərlə yanaşı, eyni zamanda qərarlaşdırılan və icrası vacib hesab olunan istiqamətlərin maliyyələşdirilməsi, inkişaf etmiş dövlətlərin inkişaf etməkdə olan və ya ehtiyacı olan dövlətlərə yardım etməsi məsələləri də müzakirə olunacaq. Həmçinin həmin müzakirələrdə Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin, onların 2030-cu ilədək milli hökumətlər tərəfindən icrasında əldə olunacaq nəticələr və çağırışlar təhlil edilməklə ən optimal tədbirlərin reallaşdırılmasına dair birgə, razılaşdırılmış qərarların verilecəyi də diqqət mərkəzində saxlanılacaq.

Onu da qeyd edək ki, Azərbaycanın dünyanın bu günü və gələcəyi naminə fəal şəkildə iştirak etdiyi təşəbbüslər təkcə bir tədbirlə bitmir, davamlı xarakter daşıyır. Bu, COP29 tədbirindən sonra da belə olacaq. Azərbaycan 2026-cı ildə BMT-nin 5 iyun - Ümumdünya Ətraf Mühitə Günü ev sahibliyi edəcək. 5 iyun 2026-cı il tarixində Bakıda keçiriləcək Ümumdünya Ətraf Mühitə Günü də ətraf mühitlə bağlı əməkdaşlığı və məqsədyönlü fəaliyyəti ehtiva edən ən böyük qlobal platformadır. 1972-ci ildə BMT-nin Baş Assambleyası tərəfindən təsis edilmiş Ümumdünya Ətraf Mühitə Günü bəşəriyyət və planetimiz üçün ekoloji tərəqqinin sürətləndirilməsi naminə reallaşdırılan bütün fəaliyyət və tədbirlərdə istər eyni, istərsə də onlayn formatda iştirak edən milyonlarla insan tərəfindən qeyd olunur. 2026-cı ildə Azərbaycanın ev sahibliyi edəcəyi Ümumdünya Ətraf Mühitə Günü çərçivəsində əsas diqqət iqlim dəyişmələri ilə bağlı məsələlərə yönəldiləcək. Bütün bunlar Azərbaycanın "yaşıl dünya" naminə həmrəylik təşəbbüslərinin mərkəzində irəliləyən ölkələrdən olduğunu, yaşadığımız planetə mühüm töhfələr verdiyini göstərir.

Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, "...biz yaşıl gündəliyə doğru irəliləyirik. Bu, məqsədlidir. Bu, bizim təkcə Azərbaycanın gələcək inkişafına deyil, həm də iqlim dəyişikliyi ilə bağlı məsələlərə töhfəmizdir".

Nurəngiz ADILQIZI,
"Respublika".